

## ՏՈՒՐԻՆՍԻ ՅԵՏՈՅ

(Ս. Սահակ)

Ըզգաս, գոեպինդ,  
Ինչպէս եղաւ միւս զարմն Լուսաւորչին,  
Ձերք կրակէ սխն եւ կամ թլոյող ամպ,  
Պոլոսաներէն արիւնի կարմիր,  
Որ մեր կեանքն եղաւ:

Հակառակորդներ՝ հեղ ու անարի,  
Ձուր ինքնեցին պատմութեան իր սուրբ,  
Ձուր իր ուսերուն՝ իջաւ զերեզման,  
Ձերք մաքուր պատանի:  
Անխաւ աշխարհ, ուր ամէն արեւ  
Իր ամպը ունի,  
Եւ ամէն կապնի իր հովն ամենի:

Մահուան օրերուն, երկիրն Հայրենի,  
Քարսէս էր բացուած իր աչքներուն,  
Աւերներուն դէմ եւ արիւններուն,  
Կը մըրմընէին շրթներն իր դողդոջ,  
Օրհասականի բողոքն անալլայլ:

— Լեցուած է, ո՛ր Տէր, արիւններով մեր,  
Բաժակն հըրեղէն,  
Ձուր մեր շրթներուն մասուցիւր ուժգին,  
Իբեւ փրկագին:  
Ո՛ւր կ'առաջնորդես ցեղն իմ հեւ ի հեւ,  
Ինչպէս կը հոսի տեւել անգոր,  
Հովի եունչին դէմ:  
Այս փանի՛ դար է,  
Որ քու բըռնակալ սիրոյդ համար մենք,  
Ահա կը փախնք,  
Բայց կը մընաս դուն ազամանդ պահուած,  
Տառապաններու կարմիր զրբին խոր:

Լեռներուն վրայ ամպեր կան անհարժ,  
Զինարաններ նոր փոթորիկներու,  
Բայց ալ չի հընչեր եղջիւրն յաղթական  
Արհաններուն հայ:

Նայումաճին տուած քեւերն հոգիին,  
Բաց էր սիրսն իրեն օրերուն դէմ չար,  
Կըքօւ մը ինչպէս հո իրուն բացում:  
— Աստուած հայրերուս, կը մըմըմըէր ան,  
Կեռ պիտի քողո՞ւս որդիներդ այսպէս,  
Անկուքեան խոր կըբակներուն փոլ:

Օրերն օրհնումաճ այն հին դարերուն,  
Երբ սասպեսներս վարսը ոսկեվառ  
Կը ծրվար ուժգին,  
Բազմութիւններս Լեզր ինչպէս,  
Երբ դեռ չէր շուրս նայումաճը գալիս,  
Հրոմին գազիր,  
Կաշոյնը ժանգոտ մեծ յաջալիտին:

Երկնակամարի յալինթին վըրայ,  
Ընտրեալներն միւր,  
Տեսան Բեզ, ո՛վ Տէր,  
Փաղակը ինչպէս վառապի րեմին,  
Եւ կամ քրոջոյ ամալ լեռներուն վըրայ,  
Ըզգալով սարսուռն գալիք օրերս:

Տակաւին երէկ, սըլաֆն հայ մըսփին,  
Կը հրաւէր երկնի անմասնոյ կուրծփին,  
Եւ ուրախութեան ծառի նիւրեւէն  
Աւազներն սըրսում,  
Կը մեծնար ցեղի հաննարն անանուն:

Այսպէս կը խոկար Հայրապետն Հայոց,  
Մունկերուն վըրում Գիրն Աստուածաւունջ:

Տակաւ կը հիւծէր լոյսը լապտերին,  
Գիշերուան մէջ խոր,  
Բայց իր աչքին դէմ տեսիլ է նորէն,  
Ահա ձեռք մը մութ կը բանայ կըրկին,  
Վարագոյրը հին,  
Հըսկալ նաւ մ'ինչպէս պալատն արիւնտ  
Մարգոց ցաւերս ուկիտանին վերեւ  
Բացած առագաստ.  
Եւ սրտ խորփին՝ կարծր, անհրապիլի,  
Մոգեր, իշխաններ, կանգնած փոլ փոլի,  
Փաթթած ապարօտ ու հազած մեծաք  
Ճեմակ ու կարմիր:

Դարպասներու ֆուլ, ուրուականներու  
 Նրման կը կանգնին,  
 Զըրահներ հագած դըրանիկներ ժանս,  
 Եւ անոնց մէջսեղ, իր գահուն վըրայ,  
 Արքան մեծագոր.  
 Արեւոց, անարի ազգերուն բայուր,  
 Դէմքն յափըսակուած խորհուրդներէ սեւ :

Անցած էին ալ դարերն մեծութեան,  
 Պարսիկ պետութեան,  
 Դարեհի գահուն՝ Տէրեր վաստուէր,  
 Ա.գահութեան պիղծ հորձներէ մաւած :

Ու կը յիշէր դեռ, վիւսով մ'անդարման,  
 Հայ արալին հետ կեցած ֆոլէ ֆուլ,  
 Տիգրոնի անեղ դասարանին խոր.  
 Իր շուրջն են բոլոր,  
 Տիրանեմզ, կամեոս նախարարներն հայ,  
 Ու չէին լլոռած բերաններն անոնց,  
 Երբ խոհեմութեան սուրով անսայթափ  
 Փըրել էր փորձած,  
 Նիւթուած զարաւհոս հընարհներն ամէն,  
 Բանալով ներման եւ իմաստութեան  
 Վարագոյրն աղուոր ու օսկեկարան :

Ամբաստանութեան ամենի ֆամին,  
 Լեցուցած հորէն փոշիով դեղին,  
 Այլըներն անոնց,  
 Կը տանէր գիրենի ամօթի, կիրփի,  
 Եւ տիրանեմզման :

Անոնք քիչ անգամ հասկընալ կըրցան,  
 Թէ շըղարուլն իսկ մեղքն ըզգեսաւոր,  
 Իր կըշիռն ունի մեր խըղմէսանփի  
 Նըժարին անհուն,  
 Թէ միութիւնն էր մայր բարիքներու,  
 Ըսպեղանին մեծ մեր դարաթաւալ  
 Վէրհերուն բոլոր:  
 Թէ մեր սեփական ոչխարն հիւանդոս,  
 Նախընտրելի էր գազանէն օտար :

ԵՂԻՎ Ա.ԲԴ

(Մնացեալը յաջորդիւ՝ 2)